

**RAPPORT
betreffende het
flora- en faunaonderzoek
ITC Rijnwoude**

Datum	: 16 mei 2011
Kenmerk	: 1103D046/COB/rap1
Contactpersoon	: dhr. C. Brouwer
Opdrachtgever	: Gemeente Rijnwoude
	: dhr. A. Bazen
	: Postbus 115
	: 2394 ZG Hazerswoude-Rijndijk

© IDDS bv. Alle rechten voorbehouden.
Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd,
opgeslagen in een geautomatiseerd bestand en/of openbaar
gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm,
elektronisch of anderszins zonder voorafgaande,
schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	4
1.1.	AANLEIDING	4
1.2.	PLANGEBIED EN TOEKOMSTIGE SITUATIE	4
2.	WERKWIJZE	8
2.1.	BRON- EN LITERATUURONDERZOEK.....	8
2.2.	BIOTOOPTOETS	9
3.	MOGELIJK VOORKOMENDE BESCHERMDE FLORA EN FAUNA	10
3.1.	ECOLOGISCHE STRUCTUREN	10
3.2.	BESCHERMDE SOORTEN	10
3.3.	CONFLICTEN MET DE FLORA- EN FAUNAWET (SCHADE AAN BESCHERMDE SOORTEN)	14
4.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	16
	LITERATUUR.....	17

1. INLEIDING

1.1. AANLEIDING

De opdrachtgever is voornemens om een nieuw bestemmingsplan op te stellen voor het bedrijventerrein ITC Rijnwoude. Omdat bij de toekomstige ontwikkelingen mogelijk werkzaamheden uitgevoerd worden waarbij beschermde flora- en fauna hinder of schade van ondervinden, is een flora- en faunaonderzoek noodzakelijk.

Uitgangspunt bij dit flora- en faunaonderzoek vormt de vigerende Flora- en faunawet (25 mei 1998). In deze wet staat in artikel 1 t/m 18 beschreven dat de verstoring van bedreigde inheemse plant- en diersoorten verboden is. Voor het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen, verplicht de Flora- en faunawet de bestaande natuurwaarden in kaart te brengen en indien nodig passende maatregelen te treffen voor het beschermen en in stand houden van bij wet beschermde soorten.

Het doel van dit flora- en faunaonderzoek is dan ook het onderzoeken en rapporteren van het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten en andere natuurwaarden in het plangebied. Van eventueel voorkomende beschermde soorten is beoordeeld of de soort of populatie door de geplande activiteiten schade ondervindt. Op basis van deze aspecten is de afweging gemaakt of het wel of niet nodig is om gedurende de uitvoering te voldoen aan een aantal randvoorwaarden en/of het nodig is om een ontheffing aan te vragen in het kader van de Flora- en faunawet, artikel 75 lid 5 en lid 6, sub C.

1.2. PLANGEBIED EN TOEKOMSTIGE SITUATIE

Het plangebied bevindt zich nabij de N455 ten noordwesten van Boskoop en betreft het bedrijventerrein ITC te Rijnwoude, waarvoor de opdrachtgever voornemens is om een nieuw bestemmingsplan op te stellen. Afhankelijk van dit bestemmingsplan worden in de toekomst mogelijk op kleine schaal ruimtelijke ontwikkelingen uitgevoerd op het bedrijventerrein, waarbij gedacht kan worden aan nieuwbouw op braakliggend terrein of het vervangen van bebouwing en oevers van watergangen.

Op het huidige bedrijventerrein bevinden zich diverse in gebruik zijnde bedrijfspanden, bomenrijen, braakliggende graspercelen en watergangen.

Ligging plangebied (rood omkaderd).

1.4. BESCHERMINGSKADER

De bescherming van soorten en hun leefgebieden is geregeld in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en op nationaal niveau verankerd in de Flora- en faunawet en de vernieuwde Natuurbeschermingswet van 1998.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998, die op 1 oktober 2005 in werking is getreden, richt zich op de bescherming van daartoe aangewezen gebieden, het beheer en het voorkomen van bepaalde schadelijke handelingen. In deze gebieden, bestaande uit Vogel- en Habitatrichtlijngebieden en Beschermde Natuurmonumenten, staat instandhouding van soorten en systemen voorop.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG) richt zich op de bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten en in het bijzonder van de leefgebieden van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten. Er zijn 77 gebieden aangewezen als speciale beschermingszone. Deze gebieden maken onderdeel uit van Natura 2000, het Europese initiatief van een duurzaam ecologisch netwerk van natuurgebieden in Europa. De richtlijn stelt nadere regels voor de bescherming, het beheer en de regulering van vogelsoorten.

Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) richt zich op de instandhouding van natuurlijke habitats en habitats van soorten en de bescherming van plant- en diersoorten, met uitzondering van vogels. In bijlage I van de Habitatrichtlijn worden speciale beschermingszones aangewezen voor kwetsbare, bedreigde of zeldzame habitattypen. Bijlage II van de Habitatrichtlijn vermeldt

de kwetsbare, bedreigde of zeldzame dier- en plantensoorten die beschermd moeten worden door speciale beschermingszones aan te wijzen. Op dit moment staan in totaal 141 gebieden op de nominatie voor aanwijzing als Habitatrichtlijngebied.

Flora- en faunawet

De soortenbeschermingsaspecten uit de Habitat- en Vogelrichtlijn zijn geïmplementeerd in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet (Stb. 1998,402) richt zich op de bescherming van planten- en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden. Uitgangspunt is het nee, tenzij beginsel. Alle inheemse zoogdieren (uitgezonderd bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle inheemse vogelsoorten, alle amfibieën en reptielen, een aantal vissen, plantensoorten en andere diersoorten zijn bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) (Stb. 2000,523) beschermd.

In februari 2005 is de nieuwe AMvB in het Staatsblad gepubliceerd en daarmee in werking getreden. Hierin zijn onder andere een aantal algemene soorten opgenomen, die onder bepaalde voorwaarden, een vrijstelling hebben gekregen voor artikelen 8 tot en met 12. Vanaf dat moment wordt gewerkt met drie beschermingscategorieën:

- **algemene beschermde soorten (tabel 1):** voor de meeste activiteiten (bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen) zijn deze vrijgesteld van een ontheffingsaanvraag. Voor andere activiteiten is wel een ontheffing nodig; deze wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zg. lichte toets).
- **overige beschermde soorten (tabel 2):** Voor de meeste activiteiten (bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen) zijn deze soorten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een goedgekeurde gedragscode. Voor andere activiteiten is wel een ontheffing nodig; deze wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zg. lichte toets). Geen gedragscode betekent geen vrijstelling voor deze categorie.
- **streng beschermde soorten (tabel 3):** Dit zijn alle soorten van de Europese Habitatrichtlijn (bijlage IV) van de Europese Vogelrichtlijn (bijlage 1) en de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen inheemse dier- en plantsoorten. Negatieve effecten op streng beschermde soorten moeten door middel van compensatie teniet worden gedaan. Voor uitvoering van werkzaamheden die strijdig zijn met de Flora- en faunawet kan ontheffing worden aangevraagd (artikel 75, lid 5 & lid 6, sub C en artikel 2, derde lid van het Besluit vrijstelling beschermde plant- en diersoorten).

Vogels

De bescherming van vogels is gericht op de aan- of afwezigheid van broedgevallen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn jaarrond beschermd. Dit geldt voor een relatief klein aantal soorten. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Omdat voor deze soorten geldt dat deze het nest eenmalig gebruiken, vallen dergelijke nesten alleen tijdens het gebruik van vogels onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig, mits het nest is verlaten.

Voor het verstoren van broedende vogels kan geen ontheffing worden verkregen. Werkzaamheden mogen alleen worden uitgevoerd, wanneer geen in gebruik zijnde nesten aanwezig zijn. Rond in gebruik zijnde nesten geldt een rustzone waarbinnen geen werkzaamheden mogen worden uitgevoerd totdat de vogels hun nest vanzelf weer hebben verlaten, dat wil zeggen nadat het broedsel is afgerond of de jongen zijn groot gebracht.

De lijst met jaarrond beschermde soorten is in augustus 2009 aangepast. Op de volgende categorieën van de vaste nesten gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

1. Nesten die ook buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
4. Vogels die jaarlijks gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om zelf een nest te bouwen.
5. Vogels die in deze categorie vallen zijn niet jaarrond beschermd, tenzij zwaarwegende feiten en ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Het gaat hier weliswaar om nesten van vogels die regelmatig terugkeren naar de plaats waar deze soorten het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats is verdwenen, zich elders te vestigen.

Rode Lijst soorten

Voor de soortengroepen planten, vogels, amfibieën en reptielen, zoogdieren, zoetwatervissen, dagvlinders, libellen, sprinkhanen, korstmossen en paddenstoelen zijn lijsten vastgesteld met daarop vermeld de met uitsterven bedreigde en kwetsbare soorten, de zogenaamde Rode Lijsten. Deze zijn per soortgroep gepubliceerd in de Staatscourant.

Echter, op dit moment heeft plaatsing op de Rode Lijst geen juridische beschermde status. Voor Rode Lijstsoorten geldt zodoende geen ontheffingsplicht, tenzij de Flora- en faunawet op de soort van toepassing is en zodoende de bescherming van de Flora- en faunawet geldt. In de uit te voeren werkzaamheden wordt met de algemeen geldende zorgplicht voor planten- en dieren -voor zover dat mag worden verwacht- rekening gehouden. Op iedere burger rust de zorgplicht om binnen vermogen deze soorten te beschermen en te behouden.

2. WERKWIJZE

Dit flora- en faunaonderzoek bestaat uit:

- bron- en literatuuronderzoek (2.1)
- biotooptoets (2.2)

2.1. BRON- EN LITERATUURONDERZOEK

Het bron- en literatuuronderzoek omvat een literatuur- en kaartstudie naar de actuele waarden en betekenis van het plangebied. Hierbij zijn zowel de eigen waarden van het plangebied als ook de waarden van het plangebied voor de wijdere omgeving beschouwd. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van flora en fauna-atlassen (verspreiding op basis van 5 bij 5 kilometerhokken) en ingevoerde waarnemingen op internetsites. Op basis van de bekende verspreiding in combinatie met de biotooptoets wordt beoordeeld in hoeverre het mogelijk is dat beschermde plant- en diersoorten voorkomen in het plangebied. Alle beschermde soorten, die mogelijk in het plangebied voorkomen, zijn in tabellen per soortgroep opgenomen (zie hoofdstuk 3). Een uitzondering hierop vormen de broedvogels. Hiervan zijn alleen de jaarrond beschermde soorten opgenomen plus de vogelsoorten waarvoor extra inventarisatie gewenst is (categorie 5 van de vaste nesten), waaronder kolonievogels en spechten.

Om te komen tot een goed inzicht in het mogelijk voorkomen van soorten zijn voor het onderzoek de volgende informatiebronnen geraadpleegd:

Flora- en fauna-atlassen

- Atlas van de Nederlandse broedvogels (2002);
- Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997);
- De wespen en mieren van Nederland (2004);
- De amfibieën en reptielen van Nederland (2009);
- Een actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen (2008);
- Werkatlas zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008 (2008);
- Verspreidingsonderzoek vissen 2009 (2010).

Jaarverslagen

- Waarnemingenverslag 2007 dagvlinders (De Vlinderstichting, 2007).

Internet

- www.waarneming.nl
- www.zoogdieratlas.nl

2.2. BIOTOOPTOETS

Tijdens de biotooptoets, uitgevoerd op 29 april 2011, zijn de uitkomsten van het bron- en literatuuronderzoek in het veld gecontroleerd en getoetst. Het doel van de biotooptoets is om een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. Beschermden en/of bijzondere soorten die tijdens de biotooptoets zijn aangetroffen zijn geregistreerd. Op het moment dat de biotooptoets is uitgevoerd zijn niet alle soorten zichtbaar actief. Diersoorten zijn bijvoorbeeld alleen nachtactief zijn of in een bepaalde periode van het jaar afwezig. Daarom zijn de eisen die soorten en soortengroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, voedselgebieden en migratierouten, vergeleken en getoetst met de situatie in het veld. Voor planten geldt voor de meeste soorten dat deze alleen gedurende de bloeiperiode waarneembaar zijn. Om deze reden wordt voor planten voornamelijk gelet op de vegetatiestructuur en abiotische omstandigheden van de standplaats. Op die manier is ook het belang van het plangebied beoordeeld voor flora en fauna die mogelijk in het plangebied voorkomen, maar niet tijdens de biotooptoets zijn waargenomen. Gedurende de biotooptoets is de lijst welke tijdens het bron- en literatuuronderzoek is opgesteld, gecontroleerd en bijgewerkt.

3. MOGELIJK VOORKOMENDE BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

3.1. ECOLOGISCHE STRUCTUREN

Over het algemeen gezien worden de aanwezige grasvegetaties als gazon beheerd en bevatten daardoor weinig waarden voor beschermde soorten. Op het terrein bevinden zich enkele braakliggende percelen met ruw gras. Deze percelen vormen geschikt leefgebied voor kleinere zoogdiersoorten als veldmuis. De aanwezige bomenrijen vormen plaatselijk lijnvormige elementen en daardoor op beperkte schaal geleiding voor vleermuizen. De watergangen en bijbehorende oevers (riet en ruw gras) vormen het leefgebied voor vissen, amfibieën en broedvogels.

watergang

boombeplanting

vleermuis- en vogelgeschikte bebouwing

vleermuis- en vogelgeschikte bebouwing

3.2. BESCHERMDE SOORTEN

Onderstaand wordt per soortgroep toegelicht in hoeverre het plangebied van belang is voor beschermde soorten. Uit de soortengroepen reptielen, insecten, slakken, kreeftachtigen, en tweekleppigen zijn geen beschermde exemplaren aangetroffen of te verwachten, omdat de verspreiding van deze soorten zich niet in het plangebied en de directe omgeving bevindt en/of omdat in het plangebied en directe omgeving geen geschikt biotoop aanwezig is.

In de tabellen is per soortgroep voor iedere soort aangegeven of de soort bescherming geniet en waarop deze gebaseerd is. Bescherming op basis van de Flora- en faunawet staat in de kolom flora en fauna. Hierbij is tevens aangegeven of de soort is aangemerkt als algemeen, overig of streng beschermde soort. Vermelding op de Rode Lijst is weergegeven in de kolom rode lijst. Bescherming op basis van de Habitat- of Vogelrichtlijn is weergegeven in de kolom

habitat of vogel. In de tabel van de vogels is tevens een kolom opgenomen waarin de categorie staat vermeld van de vaste nesten. De waarnemingen van soorten die zijn opgenomen in de tabellen hebben veelal betrekking op de gehele kilometerhokken waarin het plangebied zich bevindt. Dit betekent dat het plangebied niet altijd onderdeel vormt van het leefgebied van de in de tabel opgenomen soorten. Indien dit het geval is voor overig of streng beschermde soorten, wordt in de onderstaande tekst toegelicht waarom het niet aannemelijk is dat de betreffende soorten in het plangebied voorkomen en daarom geen schade ondervinden van de geplande ontwikkeling.

grondgebonden zoogdieren

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
bunzing	algemeen			2	
egel	algemeen			2	
haas	algemeen			2	
hermelijn	algemeen	x		2	
konijn	algemeen			2	
mol	algemeen			2	
veldmuis	algemeen			2	
vos	algemeen			2	
wezel	algemeen	x		2	
woelrat	algemeen			2	

1 Biotooptoets 29 april 2011

2 Werkatlas zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008 (2008)

Gedurende de biotooptoets zijn geen zoogdieren of sporen van zoogdieren waargenomen. Delen in het plangebied met ruw gras als braakliggende terreinen en oeverbeplanting van watergangen vormen het leefgebied van kleine zoogdiersoorten als veldmuis en woelrat. Zwaardere beschermde soorten zijn niet te verwachten in het plangebied vanwege het ontbreken van geschikt biotoop. Voor een soort als de waterspitsmuis die in de provincie voorkomt ontbreken goed ontwikkelde en geleidelijke oevervegetaties nabij de watergangen.

vleermuizen

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	TYPE BEWONING
gewone dwergvleermuis	streng		IV	2,3	gebouwen
laatzvlieger	streng	x	IV	2	gebouwen
meervleermuis	streng		II, IV	2	gebouwen
ruige dwergvleermuis	streng		IV	2	gebouwen / bomen

1 Biotooptoets 29 april 2011

2 Werkatlas zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008 (2008)

3 www.waarneming.nl

In de literatuur worden voor het plangebied en omgeving vier vleermuissoorten gemeld. Afhankelijk van de soort maken vleermuizen gebruik van openingen in gebouwen en bomen als vaste rust- en verblijfplaatsen (zie de tabel). Een deel van de aanwezige gebouwen op het terrein (met dakpannen en/of spouwmuuren) vormen geschikte verblijfplaatsen voor gebouwbezonende soorten. Omdat op het bedrijventerrein en direct nabij de bebouwing relatief veel nachtelijke verlichting aanwezig is, zijn hoofdzakelijk de soorten gewone dwergvleermuis en laatzvlieger te verwachten. Een soort als de meervleermuis ondervindt beduidend sneller hinder van verlichting en verblijfplaatsen van deze soort zijn daarom niet te verwachten in het plangebied. In de aanwezige bomen in het plangebied ontbreken duidelijke holten en spleten die geschikt zijn als vaste rust- en verblijfplaats voor boombezonende soorten als ruige dwergvleermuis.

Naast vaste rust- en verblijfplaatsen zijn structureel van belangzijnde migratierouten en foerageergebieden evenmin beschermd. De aanwezige bomenrijen in het plangebied vormen hooguit op lokale schaal voor geleiding van migrerende vleermuizen, maar zijn niet zodanig van belang dat deze een verbinding vormen tussen bijvoorbeeld een verblijfplaats (gebouwen) en foerageergebieden (bossen of meren).

vogels

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	VOGEL	BRON	CATEGORIE VASTE NESTEN
steenuil	overig	x		2	1
gierzwaluw	overig			2	2
huismus	overig	x		2	2
ooievaar	overig			2	3
boomvalk	overig	x		2	4
buizerd	overig			2	4
havik	overig			2	4
ransuil	overig		x	2	4
sperwer	overig			2,3	4
blauwe reiger	overig			2	5
boerenzwaluw	overig			2	5
boomkruiper	overig	x	x	2	5
bosuil	overig			2	5
ekster	overig			2	5
grauwe vliegenvanger	overig	x		2	5
grote bonte specht	overig			2	5
huiszwaluw	overig	x	x	2	5
ijsvogel	overig			2,3	5
koolmees	overig			2	5
pimpelmees	overig			2	5
spreeuw	overig	x		2,3	5
torenvalk	overig		x	2	5
zwarte kraai	overig			2	5
zwarte roodstaart	overig			2	5

- 1 Biotootoets 29 april 2011
- 2 Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998 – 2000
- 3 www.waarneming.nl

De bescherming van vogels is gericht op de aan- of afwezigheid van broedgevallen. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Omdat voor deze soorten geldt dat het nest eenmalig wordt gebruikt, vallen dergelijke nesten alleen tijdens het gebruik van vogels onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig, mits het nest is verlaten. Gedurende de biotootoets zijn ondermeer houtduif en kauw waargenomen, waarvoor het bovenstaande geldt.

Verblijfplaatsen van vogels, die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn jaarrond beschermd. Deze soorten worden opgedeeld in de categorieën 1 tot en met 4 van de vaste nesten (zie ook hoofdstuk 1.4). In het plangebied komen mogelijk nesten voor van de gebouwbroedende vogels gierzwaluw en huismus, waarvoor een klein deel van de aanwezige bebouwing geschikt is. Overige nesten van vogels die jaarrond zijn beschermd ontbreken in het plangebied.

Voor de soorten genoemd in categorie 5 van de vaste nesten geldt dat deze alleen jaarrond zijn beschermd als de ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen. In het plangebied komt waarschijnlijk de gebouwbroedende zwarte roodstaart voor. Deze soort is niet zeldzaam in de provincie.

vissen

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
bittervoorn	streng	x	II	1,2	
kleine modderkruiper	overig		II	2	
grote modderkruiper	streng	x	II	2	

1 Biotooptoets 29 april 2011

2 Verspreidingsonderzoek vissen 2009 (2010)

Gedurende de biotooptoets is een deel van het water, in zoverre dat mogelijk was, globaal bemonsterd met behulp van een schepnet. Hierbij zijn tiendoornige stekelbaars en de overig beschermde kleine modderkruiper (zie afbeelding) gevangen. De grote modderkruiper is een typische soort voor meer verlandende watergangen. De bittervoorn is een soort die een uitgebreide oeversvegetatie prefereert, dat momenteel beperkt aanwezig is. De soort is gedurende de biotooptoets niet aangetroffen, maar hierbij dient vermeld te worden dat het niet mogelijk was om alle watergangen geheel te bemonsteren. Gezien de algemeenheid van de soort in de regio is het niet onmogelijk dat deze soort in het plangebied aanwezig is of op termijn koloniseert.

amfibieën en reptielen

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
bruine kikker	algemeen			2	
gewone pad	algemeen			2	
kleine watersalamander	algemeen			2	
meerkikker	algemeen			2	
middelste groene kikker	algemeen			1,2	
rugstreeppad	streng	x	IV	2	
ringslang	streng	x		2	

1 Biotooptoets 29 april 2011

2 Amfibieën en reptielen van Nederland (2009)

Vanwege het voorkomen van vis in de oppervlaktewateren en het ontbreken van natuurvriendelijke oevers en voldoende geschikt landhabitat heeft het plangebied voor de meeste amfibieën een beperkte betekenis. Algemene en mobiele soorten als middelste groene kikker en gewone pad komen voor in het plangebied. De streng beschermde rugstreeppad is een typische soort van pioniersvegetaties. Hierbij kan gedacht worden aan kale zandige terreinen met kleine poelen. Dit biotoop is niet aanwezig binnen het plangebied.

De ringslang is een watergebonden soort die voor kan komen in poldersloten en vaarten in de nabijheid van bosschages en bosplantsoenen. In het plangebied ontbreken uitgebreide bermen nabij de watergangen om te jagen en bosschages waar de ringslang broedhopen kan creëren.

insecten

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
groene glazenmaker	streng	x	IV	2	
rouwmantel	streng	x		2	

- 1 Biotooptoets 29 april 2011
 2 Een actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen (2008)
 3 Waarnemingenverslag 2007 dagvlinders (De Vlinderstichting, 2007)

De watergangen in het plangebied vormen geen geschikt biotoop voor de groene glazenmaker vanwege het ontbreken van de waardplant krabbenscheer en voldoende geschikt landhabitat in de directe omgeving. De rouwmantel is een soort die is uitgestorven als standvlinder in Nederland. Recente meldingen van deze soort hebben alleen betrekking op zwervende individuen.

vaatplanten

Het soortenspectrum van het gazon gras is beperkt tot het minimum en bestaat uit straatgras, madeliefje en kruipende boterbloem. Daar waar de vegetatie bestaat uit ruw gras is het soortenspectrum uitgebreider met ondermeer glanshaver, kropaar, grote vossenstaart, heermoes, rode klaver, kruipend zenegroen, paardenbloem, speerdistel, kruipende boterbloem, gewoon biggenkruid en kleine brandnetel.

Gedurende de biotooptoets zijn geen beschermde planten waargenomen. Hierbij dient vermeld te worden dat gedurende de uitvoer van de biotooptoets nog niet alle beschermde soorten planten zichtbaar aanwezig waren. Vanwege het ontbreken van grote structuurvariatie in de vegetatie en het intensieve maaibeheer van de bermen zijn zwaardere beschermde soorten in het plangebied niet te verwachten.

3.3. CONFLICTEN MET DE FLORA- EN FAUNAWET (SCHADE AAN BESCHERMDE SOORTEN)

Het plangebied en directe omgeving vormt het leefgebied van enkele beschermde soorten. Onderstaand wordt per beschermingsniveau beschreven in hoeverre een conflict optreedt met de Flora- en faunawet.

Algemeen beschermde soorten (tabel 1)

SOORT(GROEP)	BETEKENIS PLANGEBIED	GEVOLGEN GEPLANEDE ONTWIKKELING
Diverse zoogdieren als Woelrat en veldmuis	Marginaal; voorkomen in de ruigere delen.	Geen.
Amfibieën	Aanwezig in oppervlaktewateren	Geen.

Voor de meeste zoogdieren geldt dat deze de mogelijkheid hebben om te vluchten. Bij het ontwikkelen van braakliggend terrein is het wel mogelijk dat sommige dieren in hun holletjes begraven worden door machines. Het is echter haast onmogelijk om schade aan deze soorten te voorkomen. Voor werkzaamheden met betrekking tot de watergangen is het wel mogelijk om rekening te houden met het voorkomen van amfibieën. Dit kan gecombineerd worden met het zorgvuldig handelen voor de kleine modderkruiper.

Overig beschermde soorten (tabel 2)

SOORT(GROEP)	BETEKENIS PLANGEBIED	GEVOLGEN GEPLANEDE ONTWIKKELING
Gierzwaluw en huismus (jaarrond beschermde)	Mogelijk broedgebied	Zorgvuldig handelen (zie hoofdstuk 4)
Broedvogels (niet-jaarrond beschermde)	Mogelijk broedgebied	Rekening houden met broedseizoen (zie hoofdstuk 4)
Kleine modderkruiper	Voorkomen in watergangen	Zorgvuldig handelen / gebruik goedgekeurde gedragscode (zie hoofdstuk 4)

Gebouwen vormen mogelijk het broedbiotoop voor soorten als gierzwaluw, zwarte roodstaart en huismus. In de aanwezige boombeplantingen broeden soorten als houtduif. De watergangen vormen het broedbiotoop van meerkoet en wilde eend. De geplande ontwikkeling heeft afhankelijk van de periode van uitvoer tot gevolg dat mogelijk in gebruik zijnde nesten worden verstoord en/of vernielt. De kleine modderkruiper is een relatief weinig mobiele soort die schade ondervindt als werkzaamheden worden uitgevoerd in de watergangen.

Streng beschermde soorten (tabel 3)

SOORT(GROEP)	BETEKENIS PLANGEBIED	GEVOLGEN GEPLANEDE ONTWIKKELING
Gebouwbewonende vleermuizen	Mogelijke verblijfplaats	Aanvullend onderzoek (zie hoofdstuk 4)

Eventuele sloopwerkzaamheden van gebouwen hebben mogelijk tot gevolg dat een verblijfplaats van vleermuizen verloren gaat. Daarnaast is het ook mogelijk dat individuen zelf sterven als gevolg van de sloopwerkzaamheden.

4. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In het plangebied zijn soorten aanwezig of te verwachten, die in de Flora- en faunawet zijn aangemerkt als overig en streng beschermde inheemse soort en door de ingreep mogelijk schade ondervinden. Afhankelijk van de geplande ontwikkeling is aandacht vereist aan gebouwbewonende vleermuizen en broedvogels en aan de kleine modderkruiper. Onderstaand wordt dit nader toegelicht.

Algemeen beschermde soorten (tabel 1)

Voor soorten uit dit beschermingsniveau is geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig, omdat het hier ruimtelijke ontwikkeling betreft.

Verplichte acties vanuit de zorgplicht:

- Geen. Op populatieniveau ondervinden deze soorten geen significant negatieve schade.

Overig beschermde soorten (tabel 2)

Nesten van de gierzwaluw en huismus zijn jaarrond beschermd. Nesten van de overig voorkomende vogelsoorten zijn alleen beschermd gedurende het gebruik van deze nesten. In de aanwezige watergangen komt de kleine modderkruiper voor.

Verplichte acties zorgvuldig handelen:

- In het geval het nodig is om werkzaamheden uit te voeren aan boombeplantingen en braakliggende percelen in de periode maart tot augustus, is het nodig om deze te laten controleren op aanwezigheid van in gebruik zijnde nesten door een ecooloog. Buiten deze periode is een dergelijke controle door een ecooloog niet nodig.
- Om te voorkomen dat mogelijk broedgelegenheid verdwijnt van de gierzwaluw en/of huismus, is het nodig om alternatieven te bieden in de vorm van gierzwaluw- en mussendakpannen en/of vogelvides. Dit dient in overleg te gebeuren met een ecooloog. In het geval hier niet aan wordt voldaan, is een aanvullend onderzoek (dat in combinatie kan met aanvullend onderzoek voor vleermuizen) nodig en daarop volgend eventueel een ontheffing.
- In het geval werkzaamheden worden uitgevoerd aan de watergangen is het nodig om een ecooloog te betrekken, die in dat geval beoordeelt in hoeverre het nodig is om te werken volgens een goedgekeurde gedragscode en welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn.

Streng beschermde soorten (tabel 3)

In een deel van de aanwezige bebouwing bevinden zich mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Vanwege de aanwezigheid van verlichting zijn alleen de algemene gewone dwergvleermuis en laatvlieger te verwachten.

Verplichte acties zorgvuldig handelen:

- In het geval de opdrachtgever voornemens is om bebouwing te slopen, is het nodig om hierbij een ecooloog te betrekken. De ecooloog beoordeelt dan per gebouw of deze mogelijk geschikt is voor vleermuizen en of het nodig is om aanvullend onderzoek en/of mitigerende en compenserende maatregelen uit te voeren. Eventueel kan een ontheffingsaanvraag nodig zijn.

LITERATUUR

Atlas van de Nederlandse broedvogels, Nederlandse Fauna 5, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2002.

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997

Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht, 1992

Bekendmaking lijsten beschermde inheemse soorten, nummer 201, 13 november 2001

Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet, Stb. 2000, 523

Besluit vrijstelling beschermde dier en plantensoorten, Stb. 2000-525, Stb. 2001,499

Besluit Rode lijsten flora en fauna, Stb. 11 november 2004, 218.

De actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen, Brachytron jaargang 11 (2), Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Stichting EIS en De Vlinderstichting, augustus 2008.

De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse fauna 9, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2009.

De wespen en mieren van Nederland, Nederlandse Fauna 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2004.

Flora- en faunawet, wetnummer 402, staatsblad, 1998

Flora- en faunawet, wetnummer 656, staatsblad, 2001
Beschermde soorten: bijlage I en II van de Flora- en faunawet (Stb. 1998,402).

Habitatrichtlijn, (Richtlijn 92/43/EEG).

Natuurbeschermingswet, wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in verband met Europeesrechtelijke verplichtingen, Stb. 2005, 195.

Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG).

Waarnemingsverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen, EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2007.

Werkatlas zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008, Stichting Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland, Delft, 1 december 2008.

Internet

www.waarneming.nl
www.zoogdieratlas.nl